

sarskiej Rzymsko-Katolickiej akademii duchownej w Petersburgu zasłużonego profesora JW. prałata Antoniego Jakubielskiego. Została jeszcze w tejże akademii od śmierci ś. p. Ignacego metropolity wakująca katedra teoretycznej i praktycznej homiletyki. Pragnąc ją osadzić godnym następcą po tak znakomitym ostatnim profesorze, rząd akademii jednogłośnie nań obrał znanego już z nauuczycielstwa i kaznodziejstwa prałata archidjakona Katedralnego Wileńskiego Alexandra Ważyńskiego i przedstawił go na utwierdzenie JW. Metropolicie. Utwierdziwszy go na profesora sam arcy-pasterz na katedrę i w obowiązek nowy wprowadzić raczył.

Dnia 16 Lutego b. r. o godzinie 12ej rano przybywszy wspólnie ze swoim przez trzy lata kapłanem prałatem X. A. Ważyńskim do akademii, a tam do sali Biskupią zwaną przed zebranymi zwierzchnikami i uczniami, sam akt zagał mową pełną zwyczajną tem naturalności i rzewności. Wykazał w niej wielką wagę opowiadania słowa Bożego, wielkie następne znaczenie nauki i katedry Homiletyki, tak w wychowaniu młodzieży duchowej, jak i w ogólnym dobru całego kościoła, wspominał o urzędowych w tym przedmiocie rozporządzeniach swoich, w słowach wreszcie pełnych zachęty i dobroci nowego profesora rządowi i młodzieży akademii, a jemu naukę i uczniów polecił.

Na piękną tę mowę nowo-obrany profesor odpowiedział wynurzeniem swojej wdzięczności rządowi i głównemu Jój naczelnikowi JW. Metropolicie za chlubne wezwanie i położoną w nim ufność i zobowiązaniem się do gorliwej pracy na uszczenie zwróconej doń ufności i nadziei. Przebiegł krótką historję obejmowaną przez siebie katedry, z cześcią wspominał o wielkich na niej zasługach swojego poprzednika. Skupił różnorodnie wględy na wybitniejszą ukazaną wyłączonego celu Homiletyki katolickiej; skromnie się polecił kierownictwu i radom JW. Rektora, zawiązał młodzież do współuczestnictwa w pracach i zajął już wreszcie w imię nauki stosunek swój z akademicką młodzieżą, podał błogosławieństwo arcy-pasterza.

Poczem całe zebranie przeszło do sali konferencyjnej, w której nowo-installowany profesor wykonał przysięgę na wierność Monarsze.

Oto jest krótki ustęp z mowy profesora X. A. Ważyńskiego:

„Niedawno jeszcze w kościele stron naszych zwrócono uwagę na wielką przysługę, jakaby dobru kościoła i wiernych przynieść mogło wprowadzenie do wychowania duchownych systematycznej nauki homiletyki. W fakultecie teologicznym przy b. uniwersytecie wileńskim jeszcze jój jako oddzielnego przedmiotu niewykładano. W urzędowej z niego akademii duchownej (1833) kurs homiletyki przyłączono do katedry literatury krajowej zajmowanej przez znakomitego profesora uniwersytetu ś. p. *Leona Borowskiego*. Uczniowie ówczesni niezapomną ile i przy wykładzie samej nauki i przy rozbiórach ich ćwiczeń, brali rady i

światło od erudycji i doświadczenia zasłużonego weterana, który przez długie poświęcenie się nauczycielskie tyle wypiał zdolności na chlubę literaturze powszechniej, krajowej i kościelnej. — Troskliwość niezapomnianej zasługi biskupa Wileńskiego ś. p. *Jędrzeja Kłagiewicza* o przygotowaniu elementarnych ksiąg duchownych nakłoniła sławnego światobliwość i nauką profesora uniwersytetu a potem akademii duchownej ś. p. *Jana Skidella* do przygotowania elementarnego dzieła ogłoszonego (1835) pod tytułem *celniejsze prawidła homiletyki*. Wkrótce potem rząd akademii, profesorowi literatury i homiletyki dodał duchownego adjunkta; ze wskazówką więc elementarnej książki pod tytułem „Prawideł Homiletyki“ nauka ta w obu seminarjach akademickim i djecezjalnym złączonych w jednym podówczas rządzie akademii duchownej, wykładaną być zaczęła. Niedługo po wprowadzeniu do akademii kursu homiletyki, wprowadzony też został i do innych seminarjów djecezjalnych. Po przeniesieniu akademii do stolicy państwa (1843) katedrę teoretycznej i praktycznej homiletyki, objął mąż jakoby wola Bożą posłany, ażeby celom tej nauki skuteczniej usłużył. Był nim ciągły tej akademii rektor i professor, a potem metropolita ś. p. *Ignacy Hołowiński*. Trudno w jednym niedługim życiu tyle zdziałać ile dla nauki homiletyki, a przez nią dla dobra kościoła zdziałać potrafił uczony i pracowity profesor ś. p. *Hołowiński*. Kilkanaście lat zajmując tę katedrę, naukę homiletyki podniósł do znaczenia i użyteczności, jakiej nie znano dotąd w wychowaniu duchownej młodzieży naszej. Z katedry tej otworzył sercu i wiedzy młodych lewitów bogatą tradycją Bożej nauki, uwiecznioną w mowach najznakomitszych mężów katolickiego kościoła, i wykładem prawideł opartych na doświadczeniu wieków spieszył zwracać wymowę kościelną na drogi owocejszej utylitarności, przestrogi o błędach pragnął ochronić od niegodności, powinność kapłanów opowiadania słowa Bożego. Sam opracował notaty do historii wymowy kościelnej, wydawał monografie znakomitych kaznodziej narodu. Po wzorach wskazanych za sobą sam stawał na wzór apostołskiej pracy, starannie układał i wypowiadał w kościołach tutejszych nauki najczęściej dogmatyczne. Sam szermierz piórem i słowem przeciwko bezwiarstwu swojego czasu, obudził młodzież do pracy i gorliwości. Uprawiał i kierował ich zdolnościami. Spoteżnionymi w olbrzymie siłami radził tak ciągle wielkiej potrzebie przygotowania kościołowi zdolnych i pracowitych synów, aż (trzeba poruszyć smutne wspomnienie) przyszła nań śmierć, od wielkich potrzeb wielkiego oderwała radę, w płacz cały kościół wprowadziła, długo nieosuszonym naszym oczom znów okazała to pole szerokie, z którego zszedł namaszczony robotnik, zostawił cząstkę zoraną niwy i wiele miejsca na nowe znoje i prace następców.

Jakże mi się niezależnąć, przyjmując na siebie z katedrą obowiązek przy którym tak i tylu potrzebom ś. Kościoła radzono, jak się niezależnąć

francuzki pisarz w zaczęciu swego romansu, to bogate źródło marzeń i uniesień, wszelkich nadziei i boleści, skoków i szaleństw, łez i uśmiechów? z pomocą jój udało mi się posłyszyć wściekle krzyki rokoszan Zebrzydowskich, krwawe wyzywy Szwedów i Rakoczanów, a z tych głosów szalonych i morderczych, powstała burza, co miotając krajem o wszystkie skały niepewnych losów, huczała dopóty, dopóki nie zagłuszył jój ostatni wystrzał z murów wieżowych zamku chęcińskiego, dany na powitanie króla, powracającego z Krakowa: wystrzał zamkowy położył koniec jawnej burzy, zapieczętował żelaznym ciosem historję zamku i miasta a mnie, wyrwał gwałtownie z marzeń wędrowca i tak mocno zatrzęsł, że o małym nie wpadł do studni, ze spadzistego brzegu, będącego dla niebacznych miniaturą strasznej Tarpejskiej skały.

— Trzymam ja dobrze! Usłyszałem za sobą głos basowy i poczułem ciężar obcej ręki, na moim ramieniu.

— Kto jestem, czy żywy? czy umarły? — Zadzano mi pytanie.

— Że żywy to czuje po moim ramieniu, ale osoba szanownego napastnika na dnie stu-

dni się nie odbija. — Odpowiedziałem siedząc trwożliwie na niebezpiecznym brzegu.

— Niech kule porwą! to widać klasztorna sutana nie bardzo traci, kiedy mnie dobrodziejnie poznajesz.

— Ksiądz kwestarz z pod Korczyńska!

— Ten sam za plecami pana, i jego łapa na drgającym ramieniu! — zawołał wesoło kwestarz, uniósł mnie w powietrze silnymi rękami, i postawił na bezpiecznej powierzchni dziedzińca.

— Jakim cudem ksiądz się tu znajdujesz? — pytałem kwestarza, patrząc na sympatyczną jego postać.

— Przez górę, po kamieniach! a cały cud siedzi w moich pedałach.

— Ale to góra za wysoka dla starego podróżnika?

— A jać jeszcze do starych nie należę, to nie włos siwy i lat kopa: póki dusza ochotna to i ciało słuchać musi. Gadali ludzie w mieście, że jakiś ciekawski w śpiczastym kapeluszu wdrapał się na zamkową górę, z kapelusza poznałem i ciekawskiego!

— Dziękuję kochanemu księdzu, że aż tu

odpowiedzialności przed takim zwierzchności kościelnej ufaniem, jak się nieuleknąć stanąć po mezu którego zdolnościom cały kościół oddał świadectwo, który każde słowo i radę popierał powagą wysokich godności, a spotykał tylko ufność i wiarę i miłość słuchaczy. Y.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Depesze Telegraficzne.

Parýż 2go Maja. WIELKI KSIĄŻE KONSTANTY MIKOLAJEWICZ przyjmował wczoraj ambasadę Rosyjską i wielką liczbę znakomitych osób.

Marsylja 1 Maja. Poczta z Konstantynopola 24 kwietnia nie ważnego nie przywozła.

Zgromadzenie się Izb greckich ma nastąpić w przyszłym tygodniu. Spodziewane jest mianowanie ośmiu nowych senatorów.

Berlin 1 Maja. Izba reprezentantów odrzuciła dziś poprawkę pana Wentzel, z lewej strony, stosującą do akcjonistów Banku, podatek przemysłowy, a która wczoraj była przyjęta. Następnie większością 179 głosów przeciw 87 zatwierdziła ogół tego podatku. Dalej zatwierdziła układ zawarty z Danją w przedmiocie odkupu cła na Sundzie i projekt prawa zakazujący wyplat w papierach zagranicznych od dnia 1 stycznia 1858 r. (*Independance Belge*).

A M E R Y K A.

— *Courrier des Etats Unis* z dnia 15 kwietnia, ogłasza ciekawe szczegóły w przedmiocie wewnętrznego zarządu terytorjum Utah, zajmowanego przez mormonów i o środkach używanych przez tych sektarzy, którzy się schronili za Góry skaliste, aby niedopuszczyć władzy rządu w Washington żeby się do nich wcisnęła. Przez długi czas mogli oni żyć w odosobnieniu, ale od czasu jak ich miasto wielkiego słonego jeziora, stało się jedną ze stacji wielkiej drogi prowadzącej z stanów zachodnich do Kalifornji, władza związkowa chciała zaprowadzić u nich tak jak w innych terytrjach powagę praw związku.

Znalazła ich ona opórnych swoim działaniom. Postępując za poradą swoich starszych, sędziów, a szczególnie swego proroka pana Brigham Young, zastępcy Jozefa Smith założyciela tej sekty, mormonowie najprzód chcieli wypędzić agentów Stanów Zjednoczonych przez wszelkiego rodzaju obelgi i przykrości. Ponieważ ten środek nie powiódł się, uciekli się do morderstwa i czynów otwartego buntu.

W ten to sposób pan Babbit, ostatni sekretarz tego terytorjum, zginął na równinach Utah pod nożami bandy włóczęgów, sędzia Shaver umarł otruty, a niedawno akta i dokumenta najwyższego sądu zostały zniszczone z rozkazu księży mormońskich z wiedzą i przyzwoleniem pana B. Young. Wypadki te wspomniane są w liście pana Drummond, sekretarza sędziogo Shaver, który znużony tą wojną przesłał prokuratorowi jeneralnemu w Washington podanie się do dymissji.

Rząd Stanów Zjednoczonych bardzo tem był oburzony, szczególnie zaś zniszczeniem w sposób

przyszedł mnie nawidzić, a dokąd że jedziecie?

— W szeroki świat jak zwykle, do dworów i do chałup, zamawiać co się da odłożyć dla klasztoru po zbiorach, wiele obiecujących w tym roku. A pan dokąd?

— Ja kierować się myślę w Śto-Krzyżkie Góry, ku Łysicy.

— To znowu razem! tak jak wtedy od komina do komina, od dworu do dworu. Jestem sam, lekko nam będzie, bo i furman w kwestarskiej osobie. Co?

— Zgoda księże kwestarzu, jade z toba, bo lubię niewygody na kwestarskim wózku. Chodźmy więc do miasta, nie mamy już tu co robić.

— Wiesz pan już wszystko? — Zapytał wysoki kwestarz z domyślnym uśmiechem.

— Wszystko co minęło na ziemi, a przeszło do pieśni.

— Niech kule porwą takie wszystko! A o tém że tu... tu... — Chciał mówić kwestarz, dobitnie ukazując stronę od bramy zamkowej, ale nagle zamknął, machnął w powietrzu ręką, nasunął kaptura na czoło i dodał:

— Potem kiedy panu resztę rozpowiem, bo

